

Parole chiave: anfore, “Secoli bui”, economia mediterranea, Bisanzio.

Резюме

Амфори от “Тъмните векове” от територията на днешна България—състояние на проучванията, типология, проблеми и бъдещи насоки за развитие.

В статията са представени непубликувани и публикувани амфори (VII-IX/X в.) от територията на днешна България. Амфорите са разделени най-общо на две групи със съответните подгрупи въз основа на различия в състава на глинено то тесто и начина на оформяне на устията и дръжките. Вероятно съдовете произхождат от района на Северното Черноморие или от Източното Средиземноморие поради прилики с амфори от тези области. Въпреки трудности при датирането им, голяма част от амфорите са поставени в рамките на VIII-X в. Концентрирането им по Западнoчерноморското крайбрежие (около Бургаския залив) и по течението на р. Марица очертава и двата основни пътя за разпространението им. Всички амфори от периода на „Тъмните векове” произхождат от територии контролирани от Византийската империя. Начините им на разпространение потвърждават, че въпреки че през разглеждания период търговията на дълги разстояния е заменена от контакти на местно ниво, хранителните доставки и търговския обмен не са прекратени. Основните трудности при разпознаването на амфори от „Тъмните векове”, както и бъдещите насоки в изучаването на средновековните амфори също са разгледани в статията.

Keywords: амфори, “Тъмни векове”, Средиземноморска икономика, Византия.

JOANITA VROOM (Faculty of Archaeology – Leiden University), *“On the Trail of the Enigma Amphora: Following the Flow of Middle Byzantine Ceramic Containers*, pp. 77-90

Summary

This paper sets out to present a general discussion of the distribution of one specific amphora type, presented here as the ‘Enigma Amphora’ (as it has currently many different confusing names), in the Byzantine world. The focus will be on finds of this amphora type at various key sites (the most prominent of which is Ephesus) as well as at shipwrecks (e.g., at Mjlet) in the eastern Mediterranean and in the Adriatic Sea region. The distribution of the Enigma Amphora sheds new light on land and maritime transport patterns in Byzantium around the 10th-12th centuries CE. This results in questions such as: how much was the trade of this Enigma Amphora local, regional or inter-regional; and can we map these distribution patterns in a structured way, following the flow of this amphora type across the Mediterranean? It is proposed that the mapping of the Enigma Amphora will eventually lead to a solid hypothesis about its place of origin.

Keywords: Amphorae, eastern Mediterranean, Ephesus, distribution patterns, shipwrecks.

Riassunto

Sulle tracce dell’“Enigma Amphora”: seguendo il flusso dei contenitori ceramici medio-bizantini.

Questo articolo presenta una discussione generale sulla distribuzione di uno specifico tipo di anfora, qui definito come “Enigma Amphora” (essendo correntemente chiamato con numerosi nomi diversi), nel mondo bizantino. Ci si concentrerà sui reperti di questo tipo di anfora ritrovati in vari siti chiave (il più importante dei quali è Efeso) e in relitti (e.g. a Meleda) nel Mediterraneo orientale e nella regione del Mare Adriatico. La distribuzione di Enigma Amphora getta nuova luce sui modelli di trasporto terrestre e marittimo a Bisanzio intorno al X-XII

secolo. Ciò si traduce in domande quali: quale è stata la mole del commercio di questa Enigma Amphora a livello locale, regionale o interregionale; possiamo mappare questi schemi di distribuzione in modo strutturato, seguendo il flusso di questo tipo di anfora attraverso il Mediterraneo? Si propone infine che la mappatura di Enigma Amphora può portare a una robusta ipotesi sul suo luogo di origine.

Parole chiave: anfore, Mediterraneo orientale, Efeso, modelli di distribuzione, relitti.

PAUL REYNOLDS (ICREA and Universitat de Barcelona (member of the consolidated 2017 SGR 1043 ERAAUB research group), *Amphorae in Beirut from the Umayyads to the Crusaders: A guide to trends in local and imported products*, pp. 91-110

Summary

The archaeology, contexts and pottery (local and imported amphorae, Egyptian Red Slip Ware, glazed wares, cooking wares) of late Byzantine, Umayyad, Abbasid, Fatimid and Crusader Beirut are summarised and illustrated, with parallels from other regional contexts (Umayyad-Abbasid Egypt; shipwrecks). Strong contacts with Egypt are evident throughout this period. The production and export of sugar, soap, silk and glass in Fatimid, Crusader and Mamluk Beirut, Tyre and other Levantine sites are also discussed with respect to their key role in regional and long distance maritime trade.

Keywords: Amphorae, Byzantine, Umayyad, Abbasid, Crusader, Mamluk, Beirut, Beirut Souks Excavations, Tyre, Fustat, Egypt, Egyptian Red Slip Ware, glazed wares, cooking wares, sugar, glass, silk, soap, trade, economy.

Riassunto

Anfore a Beirut dagli Omayyadi ai Crociati: una guida ai trend dei prodotti locali e importati.

Nel testo vengono illustrati e sintetizzati i dati relativi all’archeologia, ai contesti e alla ceramica (anfore importate e di produzione locale, Red Slip Ware egiziana, invetriate, ceramica da cucina) della città di Beirut tardo bizantina, omayyade, abbaside, fatimide e crociata, anche attraverso confronti con altri contesti (Egitto omayyade-abbaside; relitti). Sono evidenti gli stretti contatti con l’Egitto nelle cronologie prese in considerazione. Vengono, inoltre, discussi la produzione e l’esportazione di zucchero, sapone, seta e vetro a Beirut, a Tiro e in altri siti del Levante nei periodi fatimide, crociati e mamelucco, in relazione al loro ruolo chiave nel commercio regionale e marittimo a lunga distanza.

Parole chiave: anfore, Bizantino, Omayyade, Abbaside, Crociato, Mamelucco, Beirut, Scavi degli Souks di Beirut, Tiro, Fustat, Egitto, Red Slip Ware egiziana, ceramica invetriata, ceramica di cucina, zucchero, vetro, seta, sapone, commercio, economia.

BRUNELLA BRUNO (Soprintendenza archaeologia, belle arti, e paesaggio per le province di Verona, Rovigo e Vicenza), NATHANIEL CUTAJAR (National Museum of Archaeology (Medieval), Valletta – Heritage Malta), *Malta Between the Ninth and Tenth Century – Two early medieval contexts*, pp. 111-122

Summary

This paper describes the Early Medieval ceramic assemblages recovered from two different archaeological sites in Malta. The first case to be discussed is drawn from a deep stratified sequence investigated within the fortifications of Mdina, Malta’s main urban site since Antiquity. The second case consists of ceramics from a domestic midden excavated at a rural site in Hal Safi. Both assemblages are dominated by a high concentration of Early Medieval amphorae including large numbers of Globular Type Amphora from the IX century. Alongside the Globular Amphora,